

Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfico-Mariana de Lleida

*Tertamen Marià
(literari i audiovisual) en honor de la*

Mare de Déu de la Jonquera

Patrona de La Pobla de Cérvoles

La primera notícia escrita de la devoció a la Verge Maria vinculada al paratge de Cérvoles, la trobem en el document que Ramon Berenguer IV concedeix (1157) a Ramon de Vallbona cedint-li l'indret de Sórboles per tal que es pugui establir amb els ermitans dels que era mestre espiritual, per donar culte a Déu i la seva Mare, on, anys més tard (1314), mitjançant la Carta de Poblament atorgada per l'abat de Poblet, s'assentarà la Pobla, els habitants de la qual van trobar el culte i la devoció a la Mare de Déu ja presents, amb el nom de Mare de Déu de Vallbona, i així el van continuar.

Al 1613 apareix el primer document que es conserva en el que la Mare de Déu porta l'advocació de la Jonquera. Es tracta del contracte de construcció de la capella de la Mare de Déu de la Jonquera (avui de Sant Miquel) on, possiblement, abans havia estat la petita ermita dedicada a la Mare de Déu de la Jonquera en el lloc on se la va trobar, el joncar de prop de la Font Vella.

En quin moment es va passar de venerar la Mare de Déu de Vallbona a fer-ho com a Mare de Déu de la Jonquera? La imatge original que va desaparèixer el 26 de juliol de 1936 (no hi ha certesa de que fos cremada amb les peces del retaule de l'altar) era de finals del s.XIII, i de l'estil propi d'aquells moments, tot i que molt vetusta, feta de fusta amb més devoció que tècnica escultòrica, possiblement tallada per una persona sense gaire coneixements per fer-ho; estava policromada i molt malmesa pel fum, els corcs i el pas del temps.

La tradició ens explica que un pastor l'havia trobada en uns joncs, junt a la Font Vella, on hauria anat a parar al ser arrossegada per una riuada des del monestir de Vallbona on una monja l'havia amagada davant el perill que fos profanada durant alguns fets violents. Interpretant els fets llegendaris, podem entreveure que Santa Maria de Vallbona agafés el nom de l'ermità Ramon de Vallbona que fos el pare espiritual de tots els ermitans que, segons els historiadors, habitaven pel riu Set i en la zona de Sórboles per damunt de l'indret anomenat del Marc, abans de construir en ell la granja de Poblet, o que el nom provingués de la partida on hi eren els eremites. Que la imatge hagués estat tallada per un dels seus seguidors, coincidint les dates en les que van viure els ermitans a Cérvoles amb les de la talla de la imatge. Donat que els deixebles de Ramon de Vallbona devien ser ermitans i ermitanes, cosa habitual en aquell temps, és factible que una eremita d'allí (que la tradició ha transcrit com a monja de Vallbona) amagués la imatge, que ja era venerada, en un moment de perill per algun tipus de violència. Que la imatge, anys després, fos arrossegada per l'aigua, seguint el curs natural de l'escorrentia per la vessant de la serra, fins que un pastor la trobés als joncs. Coincideix, a més, que la imatge sempre ha estat la mateixa i és molt més anterior a l'aparició documental de l'advocació de la Mare de Déu de la Jonquera, fins i tot anterior a la Carta de Poblament o de l'existència de la granja dels monjos de Poblet a l'indret anomenat del Marc.

Finalment podem dir que és molt provable que, en un moment sense precisar en la llegenda ni el record de ningú, la imatge es perdés durant un temps i que al retrobar-la es continués la devoció a Maria canviant el nom de l'advocació. Ens diu la tradició, també, que després de trobar-la la van entregar a un monjo de Poblet que se la va endú al monestir, retornant la imatge, de manera miraculosa, al lloc on l'havien trobat; i així fins que van decidir fer-li una capella.

Davant els excessos que, durant la guerra dels Segadors, van tenir les tropes pels pobles veïns, abusant, forçant violentament i obligant la població a hostatjar la nombrosa tropa, al 1642 es formulà el Vot de Poble que feren les autoritats i els caps de casa reunits a la Casa de la Vila, ficant-se sota la protecció divina i fent el vot de celebrar cada any una festa d'acció de gràcies en honor de Santa Maria de la Jonquera si es lliuraven d'aquelles atrocitats. Aquest és l'origen que es celebri la festa de la Mare de Déu de la Jonquera el 21 de novembre; a la tarda del 22 es toquen les campanes per anunciar el besamà.

En l'actualitat, des del 8 de setembre de 1939, la imatge de la Mare de Déu de la Jonquera és una talla que s'encarregà als tallers d'Olot partint de la fotografia de la que va desaparèixer, d'una factura, però, molt més acurada, entranyable i bella. Està policromada amb incrustacions d'or. Des de sempre s'havia vestit la imatge; després de la guerra ençà s'ha perdut el costum i només se li fica un mantell amb el color del temps litúrgic de cada moment.

A l'espai humà que correspon al que avui es coneix com a Pobla de Cérvoles, segons la documentació escrita que s'ha trobat, des de abans de ser un poble, és a dir: des de sempre, s'ha venerat a Maria, la Mare de Déu.

Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfica-Mariana de Lleida

Certamen Marià **(literari i audiovisual) en honor de la** **Mare de Déu de la Jonquera,** **patrona de la Poble de Cérvoles**

L'Acadèmia Mariana de Lleida, amb motiu de la celebració de la festivitat de la Mare de Déu de l'Acadèmia, patrona de Lleida, convoca el Certamen Marià (literari i audiovisual) en honor de la Mare de Déu de la Jonquera, patrona de la Poble de Cérvoles (la imatge de la qual es venera a la parròquia de l'esmentada població), que es regirà per les següents

Bases generals

1.- L'edició del certamen d'enguany estarà organitzada en tres seccions, la primera oberta a la participació dels escriptors que vulguin fer la seva aportació literària o d'investigació, la segona adreçada als participants en edat escolar que aportin la seva composició literària, i la tercera dedicada a treballs audiovisuals, en format digital, realitzats amb les noves tecnologies. El solemne acte final del Certamen es celebrarà el proper dia 4 d'octubre de 2015, al Paraninfo de l'Acadèmia Mariana de Lleida.

2.- Les obres que concorrin a aquest Certamen portaran la referència a la secció, apartat o categoria a la que es presenten i un *lema identificatiu*, quedant fora de la participació aquelles que explicitin les dades d'identitat de l'autor.

El *lema identificatiu* es repetirà de forma visible en la plica constituïda per un sobre tancat, a l'interior del qual hi constarà el títol de l'obra i les referències identificatives de l'autor (nom, número de D.N.I., Passaport o N.I.E, l'adreça postal, l'adreça electrònica, telèfon,...). Queda prohibida la utilització de pseudònims o qualsevol altre tipus de suplantació de personalitat.

En el cas dels participants a la secció d'escolars, caldrà incloure dins del sobre la fotocòpia del document d'identificació que s'acrediti, o del Llibre de Família, per tal de poder constatar l'any de naixement. També caldrà fer esment al centre escolar on l'autor cursa els estudis.

En la secció dedicada a treballs multimèdia, l'autoria pot ser individual o en equip format per diverses persones.

3.- Les obres participants a les seccions literàries i d'investigació (la d'escriptors en general i l'escolar) es presentaran per quintuplicat. Les que es presentin a la secció audiovisual només caldrà que presentin un exemplar.

Les obres presentades i les pliques corresponents es remetràn, en un sobre tancat, al Secretari de l'Acadèmia Mariana de Lleida, carrer Acadèmia nº 17, 25002 Lleida. Al sobre, les dades del remitent només faran constar l'adreça del que fa l'enviament, sense el nom.

Com a límit per a la presentació s'estableix el 28 de juliol de 2015, data en la qual es tancarà l'admissió d'obres i el termini quedarà definitivament exhaurit.

4.- L'Acadèmia Mariana constituirà un Jurat, el qual determinarà quines són les obres que mereixen ésser guardonades. Aquest Jurat haurà de decidir i resoldre les diferents situacions que es puguin presentar més enllà del que especifiquen aquestes bases. El Secretari de l'Acadèmia, el qual actuarà amb veu i sense vot, formarà part del Jurat i s'encarregarà d'aixecar la corresponent acta amb el

resultat final de les deliberacions. Els membres del Jurat no podran participar com autors en el Certamen. La composició del Jurat es farà pública en l'acte de lliurament dels premis.

5.- En el moment de valorar les obres participants, el Jurat tindrà en consideració, per un costat, el valor artístic, estètic, literari i comunicatiu de cada obra, i, per un altre, la qualitat i profunditat dels treballs des del punt de vista espiritual, mariològic i religiós.

A banda dels premis establerts, el Jurat podrà concedir les mencions que cregui merescudes, tot i que sense cap mena de dotació econòmica.

6.- Els concursants premiats seran avisats personalment per tal que puguin preveure la seva assistència a l'acte de lliurament dels premis. A més a més, el resultat del Certamen serà publicat en els mitjans d'informació locals.

7.- Les obres premiades quedaran en propietat de l'Acadèmia la qual les podrà publicar i utilitzar, dins la seva activitat pastoral o cultural habitual, de la manera que cregui oportuna. En tot cas, sempre es farà ressenya de l'autor.

8.- Quedaran excloses de participar aquelles obres que manifesta o subliminalment ofenguin el sagrat, atemptin contra la consciència i el sentiment dels cristians o que siguin irrespectuoses amb les persones i la seva fama.

9.- Tots els participants en el Certamen hauran d'acceptar les presents bases i sotmetre's al que elles especifiquen. En els possibles casos en els que alguna circumstància hagi quedat sense solució després de l'aplicació de les mateixes, els implicats acceptaran les decisions del Jurat.

10.- L'Acadèmia conservarà les obres no premiades durant un termini que finalitzarà el 29 de desembre de 2015 per tal que els autors que estiguin interessats en recuperar-les puguin passar a fer-ho. En cap cas, però, es mantindrà correspondència amb ells, raó per la qual s'aconsella que es quedin còpia de les obres presentades.

Seccions i premis

11- La secció dedicada als escriptors que vulguin fer la seva aportació literària o de investigació a la Mare de Déu, constarà dels següents apartats, els quals estaran dotats amb els premis que s'indiquen:

11.a.- *Flor natural*: treballs poètics en vers dedicats a lloar la Mare de Déu, tot ressaltant les seves virtuts, les qualitats de la seva personalitat, el seu amor a Déu o la devoció dels fidels vers ella. **Premi de l'Excm. i Rev. Sr. Bisbe de Lleida: Flor natural i 1000 €** al millor treball presentat en aquest apartat.

11.b.- *Treball poètic en vers* adreçats a cantar la Mare de Déu de la Jonquera, ja sigui lloant-la, ressenyant la seva història, cantant els ajuts que atorga a qui la invoca, proclamant la devoció dels fidels vers ella,... **Premi de l'Il·lm. Sr. Alcalde de Lleida: 500 €** al millor treball presentat en aquest apartat.

11.c.- *Treball poètic en vers* adreçats a cantar la Mare de Déu de l'Acadèmia, ja sigui lloant-la, ressenyant la seva història, proclamant la devoció dels fidels vers ella,... **Premi de l'Il·lm. Ajuntament de La Pobla de Cérvoles: 500 €** al millor treball presentat en aquest apartat.

11.d.- *Treball de reflexió i aprofundiment*, que podrà ser indistintament en prosa o en vers, adreçat a l'estudi de qualsevol aspecte mariològic, glosant especialment la dedicació de Maria com a acollidora. **Premi de l'Institut d'Estudis Ilerdencs: 500 €** al millor treball presentat en aquest apartat.

11.e.- *Treball d'estudi i aprofundiment* en prosa sobre la Mare de Déu de la Jonquera des d'alguna de les vessants històrica, sociològica, antropològica (festes i tradicions al seu voltant), espiritual (com a element d'arrelament de la fe),... **Premi de Celler Mas Blanch i Jové: 500 €** al millor treball presentat en aquest apartat.

Tots els guardonats rebran el corresponent diploma acreditatiu.

12.- En els apartats, les obres dels quals s'han d'escriure en vers, l'estil, la tècnica i el tipus de poesia queden a determinar pel gust de l'autor.

13.- Els autors que concorrin a la primera secció podran fer-ho amb una obra diferent per cada apartat.

14.- La secció dedicada a participants en edat escolar constarà de les següents categories, per cadascuna de les quals s'estableixen tres premis:

14.a.- *Treball de reflexió i aprofundiment* parlant de Maria de Natzaret entre els joves d'avui, fet per alumnes nascuts en els anys 1998 i 1997. Premis dotats amb 300, 150 i 100 € atorgats pel **Departament de Cultura de la Generalitat**, als tres millors treballs presentats en aquesta categoria.

14.b.- *Composició escrita* (redacció) parlant de la vida de Maria entre la gent del seu poble, feta per alumnes nascuts en els anys 2002, 2001, 2000 i 1999 (1r, 2n, 3r i 4t d'E.S.O.). Premis dotats amb 200, 100 i 75 € atorgats per **CaixaBank ("La Caixa")**, als tres millors treballs presentats en aquesta categoria.

14.c.- *Composició escrita* (redacció) parlant de Maria i el seu amor al nen Jesús, feta per alumnes nascuts en els anys 2005, 2004 i 2003 (4t, 5è i 6è d'Educació Primària). Premis dotats amb 200, 100 i 75 € atorgats per l'**Acadèmia Mariana**, als tres millors treballs presentats en aquesta categoria.

El valor dels premis d'aquesta secció es farà efectiu mitjançant un val per l'adquisició de llibres o material escolar. Tots els guardonats rebran el corresponent diploma acreditatiu.

15.- Els participants a la secció d'edat escolar només podran presentar una obra a la categoria que els pertany segons l'any del seu naixement. L'Acadèmia Mariana agraeix als centres escolars la difusió que facin del Certamen i el fet que motivin llurs alumnes per la seva participació i els orientin en la realització dels treballs. Tret que alguns alumnes es presentin de manera individual, es demana als centres escolars que facin la selecció de les obres que realment cal presentar al Certamen. En l'entrega dels premis es farà esment dels centres on estudien els guardonats.

16.- Els treballs presentats en qualsevol de les dos seccions literàries del Certamen podran estar escrits indistintament en català o castellà, hauran de ser originals i no haver estat publicats anteriorment. Tant les obres escrites en vers com les escrites en prosa s'hauran de presentar en fulls Din A-4 escrits per una sola plana, amb lletra tipus Times New Roman, de mida 12 i amb un interlineat d'1'5 línies. L'extensió dels treballs queda a determinar per l'autor. Si aquesta és superior a un full, es presentarà també, en full apart, una síntesi explicativa del treball d'una pàgina d'extensió com a màxim.

17.- S'estableix una secció del Certamen per tal de premiar les obres audiovisuals realitzades amb les noves tecnologies que desitgin participar-hi. A tal efecte s'estableix un únic apartat que estarà dotat amb el següent premi:

17.a.- *Treball audiovisual en format digital*, adreçat a mostrar l'actualitat de la presència de la Mare de Déu en la nostra societat, cercant transmetre-la al jovent. **Premi de l'Acadèmia mariana**, dotat amb 500 €, al millor treball que concorri en aquesta secció.

17.b.- La durada del treball audiovisual serà d'un màxim de cinc minuts i es presentarà en format DVD de dades, amb un arxiu Quicktime (.mov) o MPEG, amb una compressió preferiblement H264. La resolució haurà de ser de 1280 x 720 o superior.

17.c.- El Jurat centrarà la seva valoració en la capacitat divulgadora, la creativitat i l'interès del vídeo al tractar el tema. L'excel·lència tècnica serà un aspecte a tenir en compte, encara que no el fonamental.

17.d.- En la presentació del treball haurà de visualitzar-se el text següent: *Certamen Marià convocat per la Pontifícia i Reial Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida en honor de la Mare de Déu de la Jonquera i la Mare de Déu de l'Acadèmia. 4 d'octubre de 2015*. Tot seguit apareixerà el títol de l'obra i el lema amb el que es presenta. En cap cas no podrà aparèixer referència alguna a l'autor o equip que l'hagi realitzat. En un sobre a part s'escriurà el lema i en el seu interior les dades identificatives de l'autoria tal com es descriu en la base número 2 d'aquesta convocatòria.

- 17.e.- El Secretari de l'Acadèmia es ficarà en contacte amb l'autor del treball guardonat per tal que pugui fer una segona edició en la que inclourà, a més a més de l'epígraf senyalat en la base anterior, el seu nom com a autor i els crèdits corresponents que ell consideri que s'han d'incorporar, remetent aquest arxiu a l'Acadèmia abans del dia 1 d'octubre de 2015 per tal de poder-ho projectar durant el certamen. L'obra quedarà com a propietat de l'Acadèmia segons consta a la base número 7 de la convocatòria.
- 17.f.- Els treballs audiovisuals presentats hauran de ser originals i no haver estat publicats anteriorment. L'idioma que hagin d'utilitzar, en el seu cas, podrà ser indistintament el català o el castellà.
- 17.g.- L'autor o el representant legal del projecte es compromet, així mateix, a que les imatges i les músiques també siguin originals o, en el seu cas, a disposar del permís necessari per utilitzar-les, el qual haurà d'adjuntar si així ho requereix l'organització del certamen. Els participants, doncs, assumeixen que l'obra entregada és de la seva total autoria i que els seus drets d'explotació no han estat cedits o promesos a tercers en exclusiva, i es comprometen a no presentar obres sobre les quals no tinguin drets d'explotació degudament acreditats. Per aquest motiu, els participants assumeixen tota responsabilitat davant qualsevol tipus d'acció i/o reclamació, administrativa o judicial, que s'arribés a formular contra l'Acadèmia Mariana per qualsevol persona física o jurídica que es considerés amb dret sobre l'obra de la que els participants assumeixen ser legítims titulars.
- 17.h.- El treball es presentarà a la Secretaria de l'Acadèmia Mariana de la manera que està descrit a les bases 2 i 3 d'aquesta convocatòria.

Que Maria, excels exponent de la sensibilitat, la delicadesa, l'espiritualitat i la bellesa, inspire els participants en aquest Certamen que es convoca en el seu honor.

*Per tal d'honorar la Verge des de les diferents advocacions, l'Acadèmia Mariana convida cada any la patrona d'un indret diferent per tal que el certamen sigui en el seu honor. En aquesta edició, l'advocació a la que es dedicarà és la **Mare de Déu de la Jonquera**, patrona de La Pobra de Cérvoles.*

La Pontifícia i Reial Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida va ser fundada el 12 d'Octubre de 1862 pel Rvnd. Josep Maria Escolà i Cugat, amb la col·laboració del senyor Josep Mensa i Font i el Dr. Lluís Roca i Florejachs. En l'actualitat és una de les institucions lleidatanes més antigues. Posteriorment, la imatge que presideix l'Acadèmia, coneguda com a Verge Blanca de l'Acadèmia, va ser proclamada per la Santa Seu com a Patrona de la ciutat de Lleida.

La finalitat de l'Acadèmia és la d'honorar la Mare de Déu i aprofundir i estendre el coneixement de les seves excel·lències com a persona mitjançant la literatura i les belles arts. La seva seu és al carrer Acadèmia de Lleida.

Des de la seva fundació, tret dels compresos entre 1936-40, l'Acadèmia ha organitzat cada any, per tal d'acomplir la seva finalitat, uns jocs florals (els segons de Catalunya després dels de Barcelona, i els únics dedicats a la Mare de Déu) coneguts com Certamen Literari Marià. La celebració dels jocs florals és una antiga tradició catalana i de la Provença, que té el seu origen en l'Edat Mitjana i que es van revifar amb la Renaixença. Durant els darrers anys han anat desapareixent, restant els de l'Acadèmia Mariana com els últims testimonis a Catalunya d'un fet històric i cultural, la qual cosa els dóna un especial valor. Des de la seva fundació, els principals organismes i les primeres autoritats de la ciutat han recolzat la celebració del certamen, assumint la dotació dels diferents premis i aportant el seu ajut en diferents maneres.

Entitats que hi col·laboren

Bisbat
de
Lleida

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

Ajuntament de
La Pobla de Cérvoles

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Diputació de Lleida

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Mas Blanch i Jové
MAS BLANCH I JOVÉ

Saó

CaixaBank

CASELLES
LLIBRERIA · PAPERERIA